

A. B. v C. Ali je res kaznjivo sprejemati čestitke za jubileje svoje starosti? — Ni kaznjivo niti on, ki sprejema, niti on, ki jih izroča. Kdo vam je pa tako neumnost v glavo vbil? Čestitati je vendar dejanje vljudnosti in če bi tega ne storili, bi se vas smatralo, da ne veste, kaj se spodobi.

J. Č. v P. Moj сосед ima pravico do moje poti, ali jo lahko odstopa drugim. — Ne, ima jo le za sebe, oziroma svoje ljudi in za svoje vožnje.

J. Z. v M. Kako je s patenti? — Ako kdo izumi stroj, ki ga patentira, ga s tem zavaruje, da drugi ne sme istega izdelovati. Patent velja le za določeno državo, kjer je prijavljen, ker ga je treba prijaviti v vsaki državi, kjer hoče lastnik, da je izum zavarovan. Patent se lahko tudi proda. Kdor ponareja patentno zavarovane izdelke, je kaznovan, ako ga lastnik patenta toži.

M. H. v K. Imam posestvo v najemu. Ali sva oba dolžna delati kuluk? — Kuluk se je obracunal na podlagi davkov, občinski kuluk tudi, torej občina lahko terja od obeh.

Isti. Kupil sem posestvo, ki ga sicer uživam, vendar ni prenešeno na mene. Kako naj to uredim? — Oni, ki vam je posestvo prodal, mora dovoljenje prenosa pred tamošnjo sodnijo podpisati.

R. L. v M. d. Sin je šel služiti. Potrebujem ga doma, ali ga lahko prisilim da pride domov? — Če je sin polnoleten, ne morete ga prisiliti. Če ni polnoleten, ga sicer lahko prisilite, vendar je treba urediti tako, da bo sin rad doma, raje kot drugod. To pa napravi očetovska ljubezen.

K. T. v Št. Sem mizarski obrtnik ter imam zaslužen denar na izvršenem delu, pa ga nameravam izterjati, ker sem v največji stiski, pa se dolžniki izgovarjajo, da po zakonu o zaščiti kmeta šest mesecev ne plačajo nobenih dolgov. Kako naj danes mali obrtniki živimo? Zaslužka nobenega, bolniško blagajno moramo plačevati, davki se tudi nabirajo in materijal je treba takoj plačati. Kaj naj storim? — Delajte samo proti gotovini, svoje upnike pa potlačite s tem, da jim zastavite svoje terjatve pri kmetih.

E. K. v St. M. Najemnina je znižana, toda davkarja noče priznati. — Najemnino potrjujete sedaj itak na uradnih monopolnih tiskovinah, davkarja vam mora najemnino priznati tako kakor je. Davek se pa računa po višini najemnine. Zoper davčni urad je pritožba na davčno upravo, zoper to pa na finančno ravnateljstvo.

F. K. v D. Ali lahko kupim posestvo svojega dolžnika, ki ga tožijo? — Posestvo lahko kupite. Na vsak način se mora pogodba napraviti pred notarjem in se mora posestvo preknjižiti, sami ne boste točno napravili.

Isti. Ali hranilec, ki ni več posestnik, mora k vojakom? — Tudi hranilec brez posestva uživajo iste ugodnosti.

Isti. Ali bom dobival kot invalid francosko rento redno? — Da. Za pregled vas bodo že pozvali k francoskemu konzulatu v Ljubljani.

I. S. v M. S. Ali me advokat sedaj lahko toži za 2000 Din? — Pet mesecev imate mir.

M. S. v P. Ali sem dolžna plačati občinski kuluk ali voziti, ali mora moj sin namesto mene iti delat? — Nekaj bo že treba, ker ste kot posestnica dolžna prispevati k občinskim cestam, seveda primerno. Ako smatrate, da se vam godi krivica, se pritožite na sresko načelstvo.

J. Z. v O. v. Starši moje žene ne dajo dote, kakor so obljubili ustmeno. Ali jih lahko pri-

silim? — Za izpolnitev takih obljub ni sile in ne zakona. Napraviti bi morali tedaj ženitovanjsko pogodbo! Pravico do deleža kot dedinja pa seveda še ima.

Nova knjiga.

Alojzij Merhar: **Slomšek**. Apostol Slovencev. Starejša generacija pač še pomni, s kakšnim navdušenjem smo čitali pred kakimi tridesetimi leti prve pesmi Župančičeve in Silvin Sardenkove. Brez vsake bučne reklame! Že komaj smo čakali novih števk »Zvona« in »Doma in Svetla«. Danes so seveda, naravno je to v življenju, v ospredju mladi. A težko, da bi nam kateri tako k srcu govoril kakor sta nam ta dva velika lirika. So tudi drugačni časi, srce morda nima več tistega pomena, več morda glava, težka, iščoča, preudarjajoča miselnost. Vendar bi bilo žalostno, če bi nam sedanji hudi časi povsem umorili vsak čut in vsako veselje za zvonečo lirico pesmi. Trenutki vsaj pridejo, ko je duša tudi takih žejna. Vzemite tedaj to majhno, najmodernejše-apartno knjižico Sardenkovo s temi pojočimi epsko-liričnimi pesnitvami. Poezija te knjige sama vam bo kakor pomlajajoča kopel. Navrh je Slomšek naš kakor malokateri naših velikih mož. Zlasti kdor je dobro predeležal življenjepise o njem, n. pr. dr. Medvedovega, bo preživel ob ti knjižici nanovo vse življenje tega izrednega moža. Naj bi prišla knjiga tudi med ljudstvo! Društvom bo nudila hvalne točke za deklamacije. Dobiva se pri pesniku v Rogaški Slatini ali pri »Zdraviški upravi Rogaške Slatine«.

Lev na „kita smrti“.

Mlad kitolovec Bernard Lind je pripovedoval ta-le lovski doživljaj na »kita smrti«:

»Ko smo pripluli do Rigne otoka v Severnem morju, smo se pripravili in opremili z vsem potrebnim na kitji lov. Naložili smo ogromne zaloge drv in nato smo se odpeljali dalje. Poveljnik lovilnega čolna je imel glede izsleditve kitov zelo dober nos. Lahko rečem, da je navohal od daleč kita. Po cele ure je predsedel na jamboru, odkoder je opazoval kite, ki so izbrizgavali vodo visoko v zrak. Navadno ni trpelo dolgo in že je začel klicati z opazovalnice: »Kit!... Kit!... Kit!« Kakor blisk je deloval ta klic name in sploh na vse, ki smo bili glede kitolova novinci. Koj nato smo spustili z glavne ladje čoln in šlo je naprej v bližino plena. Nepopisen doživljaj zame je bil prvi kit. Žival je bila nekaj ogromnega. Visok vodni curek se je dvigal neprenehoma iz orjaškega trupa. Kit niti slutil ni, da je držal poveljnik čolna pripravljeno harpuno, ki se mu je zabodla globoko v mast. Po zadetku so povzročile plavuti orjaka velike vrtince. Ako bi bili z našim čolnom v bližini plavuti, bi bilo gotovo po nas. Ko se je kit potopil, se je odvila z nepopisno naglico vrv, na katero je bila pritrjena harpuna. Čez nekaj časa se je prikazal orjak zopet na površju in se je pognal naprej po morju z brzino krogle, potegnivši naš čoln za seboj. Po cele ure je trajal smrtni boj ogromne živali, dokler niso postali vodni izbrizgi krvavi. Rdeče barvana voda je bila za nas znamenje. Smrtno onemoglega kita smo lahko vlekli proti ladji, ga dvignili na krov ter razdelali.

Tako je šlo dan za dnem in naše shrambe za kitovo mast so se polnile. Čas je hitel. Ko sem lepega dne opazoval z jambora, sem zapazil daleč pred seboj mogočne izbrizge vode. Že sem tudi jaz pozval tovariše z radostnim: »Kit!... Kit!... Kit!« Lovci so poskali v čoln in se bližali smrti zapisanemu plenu. Nismo še bili daleč proč od ladje, že je zavpil poveljnik čolna: »Obrnite, za božjo voljo, obrnite, lopovi! Kit smrti — kit smrti, bežimo!«

Poveljnik se je drl, kakor bi bil obseden. Nazadnje je le še ječal in se je onemogel zgrudil. Niti sanjalo se nam ni, kaj da je tolikanj preplašilo sicer neustrašenega moža. Bil je že vendar osivel pri lovu na kite. Zakaj neki se je tako prestrašil pri pogledu na baš tega kita?

Kmalu smo prejeli odgovor na naša molčeča vprašanja.

V bližini čolna smo čuli mogočno šumenje valov. Ko smo pogledali po morju, nam je skoraj zastala kri po žilah. Ogromen kit je bil, na kakršnega še nismo naleteli v tej lovski dobi. Kakor mogočen hrib se je zagnala žival s hitrostjo hrzovlaka proti našemu čolnu. Kit ni izbrizgaval iz svoje notranjosti navadnih vodnih curkov, ampak oblake pare. Kakor ostrmeli smo zrli v žival, ki nas je hotela pogubiti. Pogin je bil neizogiben. Kar naenkrat pa se je naša usoda preokrenila. Med tem se nam je bil približal naš drugi čoln. Kit se je obrnil kakor bi trenil proč od nas in jo ubral v smeri proti novemu sovražniku. Zopet se nam je vrnil pogum. Patrik, liki fizičlovka dolgi Irec, je porinil onesvečenega poveljnika čolna na stran in je pripravil dve harpuni.

»Naprej, mladci,« je kriknil, »lotimo se črnega satana, pokažite, da ste junaki in ne bojzljive šleve!«

Zaveslali smo na vso moč in res je bil že skrajni čas. Kit je bil napadel naš drugi čoln, a je že bil tudi zadet od dobro namerjene harpune. Žival je imela preveč opravka s tem čolnom in nas niti zapazila ni. Patrik je zagrabil harpuno z goljatsko roko in jo zasadil kitu v bok s tako silovitostjo, da bi se bil skoraj pfekucnil čoln. Koj za prvo harpuno ga je zadela še druga. Kit se je potopil globoko in odvil z bliskavico vrv. Ako bi se ne bil koj zopet prikazal na površju, bi bili izgubljeni. Tri harpune so tičale orjaku v telesu. Kit se je potapljal in plaval zopet na gladino morja ter vlekel pri teh rešilnih poskusih oba čolna za seboj. Cele ure je trajala igra potapljanja in dviganja, dokler ni omagal. Še enkrat se je zagnal proti nam, a njegov odpor je bil zlomljen. Morje se je pordečilo. Zmagali smo.

Ko smo privlekli plen k ladji, nam je razložil kapitan, zakaj se je bil tako prestrašil poveljnik čolna. Kit, katerega smo ujeli, je bil splošno znan pod imenom »kit smrti«. Že celo vrsto let je veljal za nepremagljivega in je imel marsikatero življenje na vesti. Čolne je premetaval z enim udarcem z repom. Vsi kitolovci so imeli nepopisen strah pred smrtonosno živaljo. Srečen slučaj je bil, da smo ga ujeli, a nikoli ne bom

ZA DOM, VRT, ULICO IN ŠPORT SAMO "VIKTORIA" WIMPASSING-PLATNENE ČEVLJE.

729

pozabil strahu in napora pri pogonu na črnobarvanega in največjega kita, kar sem jih videl v življenju.»

Monsignor J. K. Vreže — 70letnik.

Zadnjo soboto 4. junija je obhajal čisto na tihem po naši celi škofiji in sploh po Sloveniji dobro znani g. monsignor in profesor J. K. Vreže svojo 70 letnico pri še mladeniški duševni in telesni živahnosti in čistosti.

Slavljenec se je rodil 4. junija 1862 v šmarju pri Jelšah iz spoštovane rodbine, ki še danes uživa ugled v rojstnem kraju. Po izborni končanih srednješolskih študijah je stopil v mariborsko bogoslovje in bil posvečen 16. julija 1888. Kaplan je bil v šmartnem pri Slovenjgradcu ter v Jarenini, odkoder je bil poklican v Maribor za kornega vikarja, kateheta in nato je postal profesor na mariborskem moškem učiteljskem, kjer je dolgo let uspešno deloval kot vzgojitelj učiteljskega naraščaja. Po smrti ravnatelja Pirca je bil celo ravnatelj moškega učiteljskega. Ko je dopolnil več nego polno službeno dobo, je stopil v pokoj, katerega uživa v Mariboru, na svojem ljubkem posestvu pri Sv. Roku nad šmarjem in sploh po celi škofiji, saj tako iz srca rad pomaga v dušnem pastirstvu, kamorkoli ga kdo prosi in kjerkoli se vrši pomembnejša cerkvena slovesnost, katero zna g. monsignor še posebej povzdigniti kot izreden govorniški talent. Svojo veliko govorniško silo je pokazal zlasti na prireditvah katoliške mladine, na katerih vedno prav rad sodeluje. Monsignor Vreže si je vedno bil v svesti, kolikega pomena je za narod in zlasti za mladino katoliško časopisje. Za povzdigo našega časopisja se je trudil dolga leta kot član Katoliškega tiskovnega društva in njemu sledeče tiskovne organizacije. Tudi svoje spretno pero je zmiraj prav rad dal v službo katoliškim časnikom.

»Slov. Gospodar« se čuti ob proslavi 70-letnice obče priljubljenega ter spoštovanega g. monsignora srečnega, da se slavljenec oddolži s prav iskreno čestitko za njegovo dolgoletno sodelništvo pri božičnih in velikonočnih prilogah in vsakotedenskih zanimivih prispevkih iz raznih krajev. Starosta slovenskega časopisja »Gospodar« kliče slavljenca sodelniku: »Vsemogočni Te ohrani našemu narodu in posebej še štajerskemu kmečkemu glaslu do skrajnih mej človeškega življenja pri današnjem telesnem zdravju in vedno smehljajoči se dobri volji.

ZAHVALA.

Po smrti moje matere gospe Marije Rečnik sem sprejela od

LJUDSKE SAMOPOMOČI V MARIBORU takoj izplačano pripadajočo podporo, za katero se tem potom najlepše zahvaljujem.

Sp. Hoče, dne 16. maja 1932.

739 Frančiška Rečnik.

Dobro jesti

moremo samo tako dolgo, dokler prebavni organi redno delujejo. Čim je apetit pokvarjen, nastanejo vse mogoče motnje, kot glavobol, naval krvi v glavo, krčli, naduha, vzdigavanje, jed ne diši, kar more pri slabotnih osebah, zlasti pa pri slabokrvnih privedi do resnih posledic.

Zato je redna vsakdanja uporaba prijetne močne Švedske Tinkture »Elsa« (Švedske kapljice) lekarnarja Fellerja izvanredno koristna, ker ona poleg tega, da olajšuje in pospešuje prebavo, daje dober apetit in primore k rednemu delovanju prebavnih organov, obenem pa je zelo tečna, fina aromatična pijača, ki zapuša v želodcu čustvo prijetne svežine in upliva s tem na obče razpoloženje in delavno sposobnost. 2 steklenici Din 50.—, 4 steklenici Din 92.—, z zavojnico in poštino pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 341, Savska banovina.

Lahko sredstvo za čiščenje — Elsa pilule (6 zavitkov Din 30.—, 12 zavitkov Din 50.—). Protij kašlju in bolečinam v prsih Elsa-Zagorski sok, 2 steklenici Din 50.—.

Odobreno Minist. soc. pol. in nar. zdravja Sp. br. 509 od 24. III. 1932.

MALA OZNANILA

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda Din 1.20. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah. — Upravništvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za Din 2.— za odgovor.

Posestvo, 14 oralo, gospodarsko poslopje v dobrem stanju, obokane kleti in hlev, deset minut od državne ceste, se radi družinskih razmer prodaja. Jurij Čretnik, kolodvor Rače. 735

Hiša v Mariboru, dvodružinska z vrtom, blizu cerkve, šole in kolodvora poceni naprodaj. Vpraša se pri M. Obran, Loška ulica 15. 705

ZAHVALA.

Za takojšnje izplačilo pripadajoče podpore po pokojnem tistu g. Franc Vačovinik izrekam tem potom

LJUDSKI SAMOPOMOČI V MARIBORU najlepšo zahvalo in priporočam to prekoristno društvo vsakomur najbolje.

Trbonje, dne 5. maja 1932.

738

Gašper Svetina, zet.

ZAHVALA.

Za vse dokaze iskrenega sočutja od strani sorodnikov, prijateljev in znancev o priliki prebriske izgube naše ljubljene soproge, mamice, tašče, babice itd., gospe

ANE POVH

soproge nadučitelja v pokoju,

in za spremstvo na njeni zadnji poti izreka-mo priskrbeno zahvalo. Posebej se zahvaljujemo prečastiti duhovščini iz Slov. Bistrice za asistenco, vsem pevcem in učiteljskim sosednim šol ter darovalcem mnogih vencev in šopkov. Vse, ki so jo poznali, prosimo, da jo ohranijo v blagem spominu.

Sv. Vencesl — Slov. Bistrica — Maribor — Sv. Rupert, dne 7. junija 1932.

736

Zalujoči ostali.

Novije.

Nova grška vlada. Kakor poročamo med političnim pregledom, je stari Venizelos 6. junija obnovil svojo prejšnjo vlado in bo stopil z njo pred zbornico s posebno izjavo ali deklaracijo.

Volitve za nemški državni zbor bodo 31. julija

Nova nemška vlada bo zopet dovolila Hitlerjeve fašistične udarne čete in zmanjševala brezposelne podpore.

Novi rektor slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Vseučiliščni svet v Ljubljani je izvolil 6. junija kot novega rektorja za dobo dveh let našega starejskega rojaka, profesorja in prelata g. Matija Slaviča. Naše iskrene čestitke!

Tabor bojnikov na Brezjah bo letos 10. julija in je že dovoljena vsem udeležencem polovična vožnja.

KONCERT SLOVENSKEH PESMI V KONJICAH.

V nedeljo, dne 19. junija popoldne ob 3. uri se vrši v Konjicah v Katoliškem domu koncert slovenskih pesmi za mešan in moški zbor. Izvaja Slovensko pevsko društvo »Maribor« pod vodstvom g. Gašpariča. Predprodaja vstopnic v prodajalni Valenčak v Konjicah.

ZAHVALA.

Za pripadajočo podporo, katero sem sprejel po komaj trimesečnem članstvu vsled neugodne smrti mojega očeta g. Jožefa Rihtarič od

LJUDSKE SAMOPOMOČI V MARIBORU

se tem potom najlepše zahvaljujem in priporočam to neprecenljivo društvo vsakomur v takojšnji pristop.

Sv. Barbara v Haložah, 6. junija 1932.

740 Jurij Rihtarič in Franjo Bračko.

Posestva, hiše, gostilne prodaja Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30. 734

„Slov. Gospodar“ stane:

Celoletno 32 Din.

Polletno 16 Din.

Četrletno 9 Din.

Pisalni in šivalni stroj na prodaj poceni: Specijalna mehanična delavnica Rupert Draksler, Maribor, Vetrinjska ulica 11. 741

Cerkovniško službo išče krojač. Naslov v upravi lista. 737

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda D 1.20. Najmanjša cena za oglas je 8 D. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah.

Upravništvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za 2 Din za odgovor.